

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 6673 Bis.

Notificare oficială.

Cereri pentru primirea în cursul teologic și pedagogic la seminarul nostru archidieceșan, în sensul regulamentului seminarial sunt a se trimite la consistoriul archidieceșan până la 1 August.

Deoarece anul școlar se începe cu 1 Septembrie st. nou, cererile pentru primire încă sunt a se adresa consistoriului archidieceșan până în 1 August st. nou.

Ceea-ce se aduce la cunoștință publică spre știre și conformare.

Sibiu, din ședința consistoriului archidieceșan, ținută la 9/22 Iulie 1902.

Consistoriul archidieceșan.

Forța morală.

Sibiu, 23 Iulie n.

Știința și cultura înainteză mereu și fac progrese nimitore. Pe toate terenurile vedem cum se caută să fie împins înainte carul civilizațiunii tot mai mult spre perfecționare, spre deservire.

Ar fi să ne bucurăm de această apariție, fiindcă scopul omului pe acest pământ este să ajungă la deservire în tota privința. Dar știind că omul are două părți, o parte corporală și una spirituală, va să zică, e compus din omul estern și din omul intern, datorită avem să ne punem întrebarea, dacă progresul pe care îl vedem și îl constatăm, e bun și solid, are temeli care să-i garanteze durabilitatea?

Nu putem să dăm răspuns decât numai negativ, fiindcă tot ce putem numi progres în viața omenescă se referă la omul estern, la corpul omului, pe când cu privire la omul intern, la bunele moravuri, la buna purtare, peste tot la nobilitarea spiritului și a simțului omenesc, nu că nu vedem nici un spor, nici un progres, ci chiar din contră, cu progresul ce se face în lumea esternă a omului crește timpirea și

apunerea sentimentelor omului în ce privește lumea sa internă, — voința și statornicia, — cu ale cuvinte: *virtutea și moralitatea*.

Da; în măsura în care crește înaintarea în știință, fie pe terenul curat intelectual ori economic sau industrial, crește și *virtutea* în sinul omului, isvorul sdruncinării ordinei publice.

Urmarea logică a acestei afirmări ar fi, că înaintând lumea în cultură și știință, decade în moravuri și în moralitate, și în cele din urmă ajunge earăși acolo unde s'a mai aflat, într'un chaos căruia are să-i cadă jertfă întreaga civilizațiune de astăzi.

S'ar păre că e cam esagerată sau hazardată concluzia, dar' nu e, pentru-că avem destule exemple în istorie, cum cu popore cari astăzi nu mai trăesc, tocmai așa s'a întâmplat, și încă atunci când se credeau ajunse la culmea perfecțiunii.

Din constatarea acésta urmăză deci alta, anume, aceea, că paralel cu dezvoltarea și înaintarea omului estern *trebuie* să meargă și dezvoltarea și înaintarea omului intern dacă voim să i punem viața (cea de acum și cea de apoi) pe base trainice și durabile.

Numai cu înaintarea în știință nu se face nimica pentru om, dacă nu i se întărește și sufletul, în *credință*, în *voință* și în *curaj*, dacă nu se sădesce în el sfânta sămînță a moralității, care îl face să dea pept cu toate valurile, cu toate necazurile și să nu ajungă în stare de dependență, când față de unul, când față de altul.

Știm ce învățătură frumoasă ni-a lăsat Mântuitorul lumii, dascălul dascălilor, în privința acésta, dându-ne sfatul, că pe nășip să nu-și zidescă nimeni casă, pentru-că valurile apei o spală și furtuna o dărimă.

Tocmai așa stăm cu educarea omului. Casă de nășip e totă creșterea ce i-se dă, dacă nu e clădită pe temelile tari și eterne ale moralității, singura stâncă puternică la umbra căreia omul se află în siguranță față cu orice rele sau primejdii.

Și așa cum moralitatea trebuie să formeze forța de viață și de rezistență la omul singuratic, tot ea e garanța viitorului unui popor întreg, care lipsit de acest element puternic, de forța morală, e imposibil să se potă susține mult la suprafață, în condițiuni favorabile vieții sale naționale.

Ne lăudăm, noi Românii, cu progresele ce le-am făcut pe toate terenurile față cu străbunii noștri, și de laudă ne servește înaintarea acésta vedită și simțită. Dar' înzecită laudă am merita, dacă am pute spune, că și în privința forței morale am mers înainte, sau cel puțin acolo am rămas unde se aflau strămoșii noștri. Pentru-că acésta n'o putem spune. În privința acésta înaintașii noștri erau mai tari de cât noi, și noi am dat îndărăt. Negreșit, că mult a contribuit la acésta și spiritul timpului, de care am fost ademeniți, dar' vina totuși e a noastră, a celor ce ne-am lăsat a fi ademeniți de acest spirit de egoism și materialism. Să ne scuturăm deci de el, și să ne întărim forțele morale, chiar mai mult de cât cele intelectuale, pentru-că în ele reșede adevărata putere și adevăratul isvor dă-tătoriu de viață națională.

Zi-i mamă... să nu-ți zică ea întâiu. Ziariul lui Kossuth, cel cu infamiile la adresa lui Iancu, în numărul de Duminecă în articolul „Politikai széljegyzetek” referitor la inscripția „*Justitia regnorum fundamentum*” ce se află deasupra unei porți a Burgului din Viena zice următoarele: „Ce minciună e acésta aici!... Da, dreptatea e basa, temelul domnirii, dar' cum au cutezat ore să vâpescă acésta aci, când bărbatilor de stat, toți câți au ținut sfaturi în acest edificiu, nici în cuget nu li-a fost guvernarea după dreptate. A căuta dreptate la Viena, Magiarului îi este imposibil. Națiunii încă, cum se le fie atunci posibil singuraticilor!”...

Curat povestea cu cele două vecine, cari certându-se odată strașnic și eshaurindu-și arsenalul de injurături, una dintră ele i-a venit în ajutor fiică-sa, zicându-i: „Zi-i, mamă, gușată, să n'apuce să-ți zică ea întâiu!”

Rēul cel mai mare! „Francisc Iosif I. a zis, că dacă va fi teritoriu vama independent, atunci el a trăit zadarnic. E rău și aceea, că Francisc Iosif I. a trăit zadarnic, dar' mai mare rău e, dacă nu va fi teritoriu vama independent...” „In adevăr, regelui i-a cauzat foarte multe necazuri familia sa. Ce mult mai ușor i-ar fi fost să suporte loviturile, dacă ar fi venit pe timp mai lung întră „Magarii săi fideli” și afară de „cum se fac bucatele” s'ar interesa și de altceva. Ce ușor și ce repede știm noi să uităm și să îndrăgim pe ori-cine, fire-ar venit chiar dintră sēlbateci, dacă ne spune câteva vorbe frumoșe despre patria noastră și despre poporul nostru”...

Am tradus din cuvânt în cuvânt, din „Független Magyarorszag” Nr. 125 dto. 20 Iulie. Și acești oameni își bat peptul și asurdesc lumea cu laudele proprii despre loialitatea, fidelitatea, iubirea și respectul lor față cu Majestătatea persōnă a *prea* bunului monarch!

Înalta nobleță a femeii.

de Carmen Sylva.

Sunt în lumea asta mai multe biserică de cât cunoscem noi. Avem vederea scurtă și suntem vecinic gata să credem că toate trebuie să aibă o formă specială, că acordurile rugăciunilor și ale cântecelor ceresci trebuie să se imprăștie în ecouri prin vasele lor cuprinsuri. Cum se uităm noi așa de ușor, că pentru cei mai mulți dintre noi cei patru păreți ai odăii în care se află leagănul nostru, reprezentau prima biserică, unde ingenunchiați în fața mamei noastre învățăm din gura ei prima rugăciune? În momentul acesta mama e o adevărată preotă, ear' copiii, adunați în jurul ei și cu ochii la buzele ei, formeză corul adunat în jurul altarului, cari îngână răspunsurile cu vocile lor fragede. A i învăța să-și înalțe sufletele, a ține tinerile lor minți deapuri în conglăsiure cu gândurile pure și nobile, iată în adevăr o misiune sfântă, și e rar fără îndoială, ca o misiune mai mare să fie încredințată celui mai sfânt dintre preoți.

FOIȘORĂ

Poeții ardeleni în literatura română.

de

Frații I. Minea.

(Urmare.)

Adorator înfocat al trecutului, totuși nu blastămă prezentul. Resignarea e nota caracteristică a dispoziției sufletesci exprimate în astfel de poezii. Parcă ntr'adevăr auți un bătrân, când așa se rostesc asupra vremilor trecute:

... Că uite! vremurile — acele
De-au fost amarnice și grele,
Dar' inimi drepte, credincioșe,
Vin bun și cântece frumoșe
Erau pe vremurile — acele!..

Azi cat nedumerit, nepôte:
Cum toate se schimbă, toate!
Din cântece azi n'ai ce-alege
Nici vinul nu e vin în lege
Nici inimi nu mai sunt, nepôte!..

Măestru neîntrecut al formei, — și să se observe, forme până acum la noi neîntrecute, — în câteva vorbe ne știe reda bogăție neîntrecută de imagini. Cât de măestrit și totuși nemeșugit — care ilusie glossa lui Eminescu nu ni-o prea lasă — curge „*Doina*” sa serisă la Verlaina, care nu mă pot opri a nu o cita întrégă, că e prea frumoasă:

Se tânguesc
Tălângi pe căi
Și neguri cresc
Din negre văi
Plutind pe munți...
La fâgădău,
La Vadul-Rău,
Sus la răscruce,
Vin trei haiduci
Pe cai mărunți...

Grăesc încet...
Un scurt popas —
Și spre brădet
Pornesc la pas
Cei trei călări...
Sus peste plaiu
Tăcutul craiu
Al nopții reci,

Umbrind poteci,
Se 'nalță 'n zări.

Și neguri cresc
S'aniță 'n crângi
Se tânguesc
Și plâng tălângi
Pe cai pustii...
Se duc uitați
Cei trei fărtați
Săltând în șea
Plutind așa
Ca trei stăfi...

Dar' când ajung
La cotituri
Un chiot lung
Din mii de guri
Dărmă stânci:
Haiducii mei
Doinesc toți trei;
Și clocotesc
Și hohotesc
Păduri adânci...

Iosif arată o dulce, pioasă evlavie față de viața patriarhală, petrecută în societatea

bunicului și bunicii, cari își desmiardă nepoții cu obicinuita lor dragălașie bătrânească — o sugestivă 'nduioșare la auzul bătrânei doine a cântecului vechiu, nespuse de trist:

Coboră sēra pe câmpie,
Pe drum pustiu un car cu boi,
Se lēgână încet, departe —
Cresc nori de pulbere 'napoi.

In car îngână cărașul
Un cântec vechiu și trist nespuse,
Ca o poveste întunecată
A veacurilor ce-au apus...

Și cum se perde 'n umbra serii,
Mă 'ntreb pe gânduri adâncit:
„Va răsări cândva și stēua
Acestui neam nenorocit?”...

Ași procura, cred, ori-cui un nespuse
deliciu, citând mai toate posibilele lui Iosif, atât
sunt de draguțe, atât de românesci!

(Va urma).

Pretutindeni unde covârșește în-riurirea mamei, îndată se coboră un colțisor de cer pe pământ; iubirea ei veghetore, care sfințește tot ce atinge, înobiliză atât de mult pe cel mai mic din serviciile ei în cât până și soba la care încălzește o cescă cu lapte pentru copilul ei bolnav, devine altarul pe care întretine focul prețioasei jertfe. Flacăra lui duce până sus la Tronul Grației lacrimile amestecate cu suspine, pe cari le varsă ea pentru tămăduirea acelei ființioare scumpe, care îi datorește lumina zilei. Ce altă scenă pe pământ e mai dulce și mai frumoasă de cât aceea a plăpândului pruncșor legănat în brațele mamei sale și adormind la sinul ei! Pôla maicei sale, care a fost pentru el cel dintâiu legăn, e adevăratul Sfânt al Sfinților, sanctuarul din care sunt gonite primejdia și ispita, portul care te adăpostesc de furtunile vieții.

*

Mai e și un alt sanctuar, sala de spital, a cărei preotă, sora de caritate, cu pas ușor luncă de la un bolnav la celalalt, ducând fie-căruia rând pe rând dumnezeiasca-i vestire a păcii și a mângâierii. Chemarea ei e pôte cea mai nobilă dintr-o tôte, căci neavând nici un copil născut dintr'însa, pe care să-l adore, ea devine mama tuturor desmoșteniților omenirii: O găsești oriunde întristarea și bôla fac victime: puternici și umili, bogați și săraci, tineri sau bătrâni, frumoși sau urâți, fie-care e un membru al marelui sale familii de adopțiune, și comorile milei și duioșiei femeiesci sunt dăruite de o potrivă cu belșug tuturor. Ea e cu drept cuvânt pentru toți Ingerul ajutător, care trece prin mijlocul lor, când rătorind cu dulcea ei atingere o frunte arsă de friguri, când adăpând buze ardetore și cojite, când ridicând sau muind perna pe care se odihnesce un cap greu, îndurerat, sau nisce membre chinuite de bôla. Mâna ei delicată are un balsam pentru ori-ce rană. Vocea ei blândă mângâie pe descurajați, însuflețește pe desnădăjduiți; pare-că somnul nu închide nici-odată ochii ei vecinic veghetori, și că obosela nu o opresce nici-odată în mersul ei milostiv. La lumina pe care o răspândește prezența ei scenele cele mai întunecose se transfigurează: sala de spital ticsită de suferință, coliba murdară și negră, celula pușcărișului, cortul de ambulanță pe câmpul de luptă, fie-care din locurile acestea este un templu al cărui farmec sufletește întrece cu siguranță perfecțiunea rece a celei mai impunătoare catedrale de piatră.

*

Femeea mai este și preotă căminului ei. Acolo e fortăreața ei, regatul ei netăgăduit. De dimineață până seara ea se îndeletnicește fără răgaz cu roșul gospodăriei sale, dă soțului ajutorul cel mai credincios, umblând în juru-i pe când el lucră, și punând fie-ce lucru la locul său în tăcere, ca să-l facă fericit și mulțumit. Grație ei, el pôte lucra fără a fi neliniștit de grijile casnice, cari i-ar pute abate gândul de la țintele cele mai înalte și de la ambițiile cele mai nobile.

*

Mai sunt vrednice de tôte laudele acele femei, cari, cu o inimă de mamă, primesc să crească copiii cari nu sunt ai lor, și, nemărginindu-se a-și împlini datoria numai de ochii lumii, pun în mișcare tot sufletul lor pentru binele și fericirea micuților cari li-se încredințază. Adeseori e cea mai mare dintr-o copii care servește de mamă celor mai mici, de-și câte-odată nu e mare deosebire de vîrstă, și care desfășură tôte puterile sale trupesci și intelectuale, slabe încă, pentru-ca orfanii să nu simtă prea amar lipsa îngrijirilor materne; tot ea îi învață — deore-ce n'au pe alt-cineva care să le dea lecții — ceea-ce a învățat și ea, fără a se gândi vre-odată în simplitatea devotamentu-

lui ei, că îngerii îi călăuzesc pașii, țin sêmă de faptele ei și îi înscriu numele în eternul registru al preoteselor religiei de iubire și de caritate.

Spre orientare.

Vr'o câți-va membri ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, și în specie ai secțiunilor, locuitori în Sibiu și în Brașov, în anul din urmă așa de urit s'au purtat față de mine, încât dacă aș fi căutat numai la persoana mea, mi-ar fi fost de datorință, ca mai demult să abzie de alegerea mea de membru în secțiunea literară și în comitet, și astfel nici să intru în ședința plenară a secțiunilor, ținută în 13 și 14 Iulie 1902.

Dar' inima mea de român mi-a zis: „Désupra, preste tôte să-ți fie interesele naționale; interesele de literatura și cultura poporului român; interesele Asociațiunii! Ai mai avut tu necazuri cu inteligenți români, dar' ai fost înalt la spirit, și ai știut și putut, ca simțimentele de om să-ți le calci sub picioare! Tu trebuie ne'ncetat să lucrezi! Mi-am adus aminte de ziua mea cea mare, în adunarea Asociațiunii pentru fundarea ei. Dômn! m'ai învrednicit, ca și după 40 de ani să ajung să fiu membrul ei.

În 1861 eram vîcenotariu de comitet în Lugos. S'a publicat deschiderea Asociațiunii. Românii „Lugojeni pe spesele lor m'au trimis la Sibiu, ca să aibă și ei un reprezentant literat. Eu eram îmbrăcat în vestimente românești naționale. În epistola mea din 11 Novembre 1861 adresată către părinți am scris: „Miercuri în 4 Novembre pe la 1/2 pe 12 în adunare mă chiamă episcopul Șaguna la sine, eu mă dusei și el îmi șopti la urechi: „Fiule! să-mi faci o plăcere, să te duci la fotograficul Glatz, ca să te ieie în fotografie, așa cum ești îmbrăcat românesc, că vreau să te am în casa mea, ca să nu-mi uit de tine și tu să nu-ți uiți de mine. Eu atunci îi sărutaiu mîna și răspunsei: Mă voi folosi de bunăvoința Excelenței Tale. Șaguna atunci îmi sărută obrazul de stînga înaintea adunării Asociațiunii. Bariș mi-a făcut complimentul în public pentru „Balade și literatura populară“!

Eh! îmi zisei: De ar trăi Șaguna și ar vedea, că ce am mai scris și că am ajuns membru ordinar al „Academiei Române“, după cum mă iubea, m'ar săruta iară! Ah! ce suvenire și memorie plăcută pentru mine — din Sibiu!

Atunci am cugetat, că fiind membrul Academiei Române, datorința îmi impune, ca să țin o disertațiune în ședința plenară a secțiunilor, înaintea florilor inteligenței române de dincoace de Carpați! Se cade, ca ședința plenară a secțiunilor să se deschidă cu solemnitate, căci în tôte societățile de cultură ale popoarelor culte, o disertațiune se ține de festivitatea, de parada adunării culte!

Dar' pentru disertațiune ce temă să-mi aleg?

Cugetând, că secțiunea literară va așterne un proiect pentru ortografie; cugetând, că gramatica la noi e hânțuită, ca-și-cum câni hânțuiesc dêrzele de prin gunoie; cugetând, că fie-care popor numai prin limba sa trăiește și că limba e viața lui, mi-am ales o temă din gramatică și fiind-că „Articolul“ e prima parte a gramaticii, a vorbirii; și fiind-că „Articolul“ regulază substantivele și adiectivele și alte părți ale limbei; în fine fiind-că ortografia se bazează pe gramatică, mi-am ales un obiect de gramatică.

Eu mai mult de 40 de ani mă ocup cu studiarea limbei române. Temă despre „Articol“ îmi era gata și mi-a rămas numai să o torn în formă de disertațiune.

Și fiind gata cu ea, în mine am fost plin de plăcere pentru rezultatul studierii. Imi ziceam: „Să audă Românii, ce n'au auzit în 19 veacuri! Să arăt o tractare științifică a Articolului; să arăt, că cum trebuie științifice a se studia și lucra tôte părțile gramaticii, adică ale limbii, și cum putem ajunge odată în curat cu gramatica și ortografia. Să îndeam și pe alții la studiul limbii dulci a noastre“!

Și aveam visuri frumoase! Pare-că membrii științifici ai secțiunilor erau supriși, că bătrânul disertatoriu, trecut de 72 de ani, e

încă tînăr la inimă, spirit și lucru. Visam, că se bucurau, că am cetit disertațiunea, că mă aplaudau, că se întreceau să-mi strîngă mîna, să-mi gratuleze de succes, așa precum am vădut, ținînd disertațiuni înaintea Academiei Române în Bucuresci, și înaintea societății etnografice magiare în Budapesta. Ah! ce muritoriu fericit într-o României mei!“

Eată! pentru-ce mi-am călcat durerile ce mi-le-au căsunat unii inteligenți români și nu mi-am dat dimisiunea de membru al secțiunii literare!

În 12 Iulie 1902 am fost în ședința comitetului și am anunțat disertațiunea „Despre Articol“. După consfătuire, presidentul Dr. Alex. Mocsonyi a luat-o la cunoștință, ca să o pună la ordinea zilei și astfel Dr. Cornel Diaconovich, primul secretariu al Asociațiunii, trebuia să pună disertațiunea mea în programa ședinței prime, și anume, — precum se face în tôte societățile de cultură și în tôte lumea cultă, — după deschiderea ședinței, la locul prim. Dar' Diaconovich nu a pus disertațiunea mea în programa ședințelor!

Vedînd, că s'au început referadele și Dl B. invitat de mine, ca să-mi asculte disertațiunea, întrebându-mă, că pentru-ce nu cetesc disertațiunea, mă duc la masa presidentului și a primului secretariu și mă rog, ca să se întrerupă referada, și ca să cetesc disertațiunea. Dl Diaconovich provocându-se la Ș-ul regulamentului pentru ședința plenară a secțiunilor zice: „În Ș nu e prevădut, ca în ședința plenară să se cetască disertațiune.

Presidentul cetesce Ș-ul și zice: „Dar' în Ș nu e oprit, ca să se cetască disertațiune și nu află nici o pedecă“.

Apoi Dl Diaconovich continuă: „Dle Marienescu! Adunarea generală a Asociațiunii se va ține în Oravița, du-te acolo și-ți cetesce disertațiunea“!

Vr'o câteva glasuri: La Oravița, la Oravița.

Dl Diaconovich mai zise: „Dar' ce vom face, dacă toți membrii secțiunilor vor insinua disertațiuni? Cu aceste nu ne putem perde timpul“.

Earăși mai strigară: La Oravița, la Oravița!

Presidentul se vedu silit să pună cauza disertațiunii la desbatere.

Se auțiau glasuri, iritate! Unul striga: N'avem timp! Altul: să gătim cu referadele și să mergem acasă! Unul, — că scim noi articolul, etc.

Atunci Dl Dr. Stoica, cu o fisonomie de Socrates, vine la mine și-mi dă sfatul: Retrageți disertațiunea și o cetesce înaintea secțiunii literare (adecă într-o chiliuță înaintea a patru membri din secțiune).

Eu m'am sculat, ca să desfășur, că cum e datina la Academii și la alte societăți culturale...

Mai mulți strigară: Nu suntem Academie...!

Și astfel florile inteligenței române, în majoritate, ardeleni, nu mă lăsară să țin o disertațiune, și-mi dedură o trântitură culturală românească, de m'am lipit de pământ, cum n'a mai pățit-o om învătă în tôte lumea!

Nu mai domnului Vasile Goldiș i-a fost milă de mine! Imi dedă mîna și mă ajută de m'a pus în genunchi și apoi făcu propunerea: „Fraților de gîntea latină! preainvetaților colegi! Să lăsăm pe dl Marienescu, ca după încheierea ședințelor, să vorbescă cât îi place“!

După cîndariu în Sibiu se ținea Soborul Sfinților Apostoli! Dușul sfânt tocmai se pogorise în adunare. Vedeam membri doctori cu limbi de foc asupra capetelor lor și mai toți într'un glas, strigară: Primim! Primim! Dl Goldiș are cap!“

Pe fața multora — pare-că vedeai bucuria, că au scăpat de năpastă, de disertațiune gramaticală!

În strîmtorarea mea am așteptat, ca din amicii mei sau patronii Asociațiunii unul să se scoale și să zică: Paragraful regulamentului nu opresce cetirea disertațiunii; dar' chiar să oprască, să avem purtare cuviincioasă către acela, care mai mult de 40 ani a lucrat pentru literatura poporului român. Fraților! să nu fiți așa... căci chiar cultura Asociațiunii ne dictază această cuviință! Inse din amicii și marii patroni ai Asociațiunii nu s'a sculat nime să apere autoritatea Asociațiunii!

Dar' nu o pot lua în nume de rău pentru-că precum se vede, majoritatea membrilor n'au umblat în societăți culturale, unde se învețe bunăcuviință socială!

În acest mod opozițiunea d-lui Diaconovich a ajuns la rezultatul său dorit și el s'a suit în carul mîndru de triumf, ear' eu fui împins sub roțile lui. Nu cred că ômenii învetați să 'l fi pîrtinit cîndva așa de tare ca acum. Într'adevăr 13 Iulie 1902, a fost ziua Florilor, a florilor inteligenței române!

Ce număr nenorocos!

Dar' să mă apropiu un pic și de conștiința dlui Diaconovich. Acesta i-ar fi putut zice: „Pe lângă tôte graba ce o ai, ca să pleci, adu-ți aminte că Marienescu pentru ambițiunea ta și scopul tău cel bun a jertfit atât timp, încât ți-a lucrat vr'o mie de articoli pentru Enciclopedia română. Se cuvine, ca tu barem o oră să-i jertfesci și să-i ascuți disertațiunea. Mintea românului îți spune: „Graba-ți strică treba!“

Publicul invitat anume, ca să asculte disertațiunea mea, vedînd trântitura culturală românească — a părăsit sala ședinței. După ședința, unii din cei invitați, cu supărare îmi tăceau observațiunile lor. Eu i-am mîngaiat: „Au nu știți că înșiși Românii zic: Lucru românesc, lucru prost“. Într'adevăr așa ceva nu s'a mai întemplat în tôte lumea cultă. — Dar' ce să faci, dacă științificii nu o pricep, și se vede că și capetele unor inteligenți — e greu să le luminezi!

Trebuie să mă mai re'ntorc la dl Diaconovich, care a zis: „Ce am face, dacă toți membrii secțiunilor vor insinua disertațiuni? cu aceste nu ne putem perde timpul!“

Unui membru, c'am intrat patru ochi i-am șoptit: „Acasta e observațiune de sub corne!“

Ori d-nul Diaconovich, călăuzul inteligenței române, nu cunoșce pe preainvetații membri ai Asociațiunii și ai secțiunilor? De 40 de ani trăiește Asociațiunea; 40 de adunări au fost festive! În acele 40 de adunări câți membri ai Asociațiunii s'au arătat cu disertațiuni, câți s'au arătat, că au învățat și știu ceva? Anul trecut a avut o adunare generală în Sibiu, și aci a mai fost de vr'o două-ori, câți Sibieni, ori Ardeleni, au ținut disertațiuni? Este, că-ți va fi rușine — ca studiind analele — să spui numărul disertatorilor!? Și apoi nici în ședințele secțiunilor, unde sunt așa numiți învetați ai națiunii române, să nu se sufere disertațiunile?“

Trebuie să fie și ceva motiv psihologic. S'au temut florile inteligenței române, că dacă se îndatină disertațiunile, vine rîndul pe fie-carele. Aulio! că să faci disertațiune către florile inteligenței, trebuie știință și lucru, și unii vor fi zis: „Uf! asta nu-i de noi!“

Nu se cade, ca unii, cari n'au chiamare de a sporî literatura și de a lăți cultura la Români, să intre într-o corporațiune științifică, unde nu e locul lor. Cine n'are urechi, pregătite, ca să asculte disertațiune științifică — să rămână a casă.

Dar' ved că și eu sunt de vină în alegerea temei. Trebuia, ca din capul locului să-mi aduc aminte de proverbul românesc: „Cu gramatica rămâi de nimica!“

Pe lângă astfel de necazuri sufletești, din ocasiunea desbaterii operatului din Brașov, s'a lătit și o minciună inteligentă brașovencă (despre carea, în legătură cu cele din fruntea serierii de față, voi vorbi de altă dată).

Aceste m'au convins, că pentru mine nu mai este loc într-o învetați membri ai secțiunilor, și pentru acesta în 14 Iulie 1902 dimineața la 9 ore am trimis în scris dimisiunea mea de membru în secțiune, și acesta s'a inmanuat președintelui Asociațiunii în ședință. În dimisiune m'am rugat, ca în locul meu numai-decât să fie ales altul, și am încunoștinat, că îmi retrag disertațiunea, pentru-că nu aveam voie să o cetesc la capătul ședințelor, — și pentru aceste, în 14 Iulie nu m'am dus la ședință!

Spre suprirea mea, în 14 Iulie la amiază vine la mine a casă dl president al Asociațiunii și dl Emanuel Ungurian, un prețuit amic al meu, încă de cînd eram în Timișoara, — ca să încerce o împăcare!

Dl president îmi zise: „Ți-am primit dimisiunea, dar' nu am pus-o de loc la ordinea zilei, căci am voit să consult pe unii

NOUTĂȚI

membri. Ei zic, că toți te iubesc și te stimă, — că tu ești om bun, și nu poți fi cineva, care din intențiune rea să te vatăme, — dăruie numai ție-se pare, că unii ar fi falși cătră tine, poți fi în rătăcire. Că și dacă ași așterne dimisiunea, ei o resping că pe tine te-au privit de stégul Asociațiunii. — Să iai în considerațiune autoritatea Asociațiunii... să vii să cetesci disertațiunea, va fi și public, și toți te ascultă cu plăcere, etc. etc.

Eu am răspuns: Nu este român, care pentru presidentul să nu fie gata a face toate ce poate, — dar' dimisiunea nu o retrag nici-când. Am înșurat mai multe împrejurări, ca să arăt, că eu pentru Asociațiune ne'ncetăz am pus umărul, dar' acesta mi-s'a respins, — că eu chiar prin disertațiune am voit să înalț autoritatea Asociațiunii, dar' mi-s'a respins. Așa-i la noi, — dă-i cu pumnul în ochiul altuia, și apoi îți pare rău.

S'a constatat apoi și minciuna inteligentă brașovenescă, și le-am spus că toate acestea așa m'au indignat și iritat, în cât Duminecă n'optea n'am dormit un minut. — Eu nu mai pot fi întră aceia, cari m'au desprețuit, și voi ieși și din comitet, etc. etc. Te rog să așterni demisiunea mea! Apoi s'a despărțit de mine!

Am rămas cu durerea, dar' nu sunt eu cel batjocorit, — batjocorit e eară s'racul Român!

Fiind-că se șoptește câte o combinare, carea nu corăspunde adevărului, și fiind-că unor întrebători nu le pot repeți toate, m'am vădut silit, ca spre orientare să public aceste. Nu o fac bucurios, când cu inima sângerată trebuie să mă plâng publicului.

Tot-deodată dau de scire, că spre toamnă când Dnii și Dómnele române se vor întorče acasă, voi conchiema o conferență publică, în carea voi ceti disertațiunea mea despre „Articol“.

Sibiiu 18 Iulie 1902.

Dr. At. Marienescu.

Revistă esternă

Regele Alexandru al Sârbiei, cu Draga sa, — cum vestese ziarele din Belgrad — în 15 Octombrie va merge la Livadia, să facă vizită țarului.

Catolicii spanioli în ofensivă. Luni s'a deschis în San-Jago de Compostella (Spania) congresul catolic, care ridică pretensiuni atât de exagerate, în cât arhiepiscopul-primat și aproape toți episcopii nici nu voesc să participe la el. Întră altele a hotărât să facă apel la toți catolicii din Spania, ca „întru apărarea intereselor catolicismului să începă campanie ofensivă“, apoi pretinde restaurarea puterii lumesci a papei și drept exclusiv bisericei catolice la conducerea instrucțiunii publice.

Mișcarea albanesă. Din Belgrad se dau mereu știri despre neastâmpărul albanesilor, cari violăză granița și comit siluirii față cu populațiunea sârbă, așa că în cele din urmă sârbii din districtul Gilan au fost siliți să se refugieze prin codri. Mișcarea e îndreptată contra Sârbiei și contra autorităților turcesci.

Față cu știrile acestea se scrie din Zëm-lin, că însași Sârbia pune la cale aceste mișcări, ca să aibă pretext a se plânge la Pörtă. Se zice chiar, că *Boljetinat*, șeful bandelor cari neliniștesc granița, e agent plătit al Sârbiei.

Școala războiului proxim. Raportele din isvor bur despre încheierea păcii întră Buri și Anglia numai zilele acestea au ajuns în Europa. In acelea se spune, că în ziua încheerii păcii *De Wett* a exclamat următoarele:

— Războiul acesta a fost numai școală pentru cel proxim!

Despre un alt comandant bur se spune, că în Capstadt ar fi zis, că „și dacă s'ar împăca bărbații buri, femeile nu se vor împăca nici-când cu regimul englez.“

Din Macedonia. Telegramă din Sofia dto 21 Iulie vestese, că în Macedonia turburările continuă. În vilaetul Ochrida situațiunea e estrem de gravă. Până acum au fost omorâți peste 25 Bulgari. Un sat a fost total nimicit. Sunt bande revoluționare conduse de preoți. Numărul arestaților e mai mare de 1000. În Asia au fost esilați 100 învățători și 10 preoți.

Regele Carol la Ischl. Cum raportă *Fremdenblatt*, M. Sa. regele Carol al României în 3 August va sosi la Ischl ca oște al M. Sale împăratului și rege Francisc Iosif I. Va petrece în Ischl până în 6 August.

Congresul sârbesc. Pe basa unei decisiuni preafnalte, congresul bisericii naționale sârbesci a fost prorogat pe timp nedeterminat. Comisariul regesc și-a exprimat satisfacția în ce privește activitatea, atât a congresului, cât și a sinodului episcopesc. Atât comisariul, cât și membrii congresului au plecat din Carloveț.

Statua regelui Mateiu. În 12 Octombrie se va face desvélirea statuei regelui Mateiu Corvinul, ridicată în piața Clujului. Teritoriul din jurul statuei, care acum e piață, va fi plantat și prefăcut în promenadă. Se zice că la actul desvélirii va asista și M. Sa împăratul și rege al nostru.

Subvenția școlilor din capitală. Ministrul de culte a asemnat Budapestei de nou 20.000 corone ca subvenție la susținerea școlilor. Prin acesta capitala ungară a căpătat în anul acesta, pentru susținerea școlilor sale, 100.000 de corone din vistieria statului. În rescriptul prin care ministrul avisăză orașul despre asemnarea celor 20.000, promite că va da în fie care an suma de 100.000 corone, ear' dacă-i va permite bugetul resortului său, va da încă și mai mult.

Din Bistrița ni-se scrie: Tinărul învățătoriu *Teodor A. Bogdan* din Bistrița, în adunarea generală cercuală a Asociațiunii (despărțământul Bistrița) ținută în grănițărăsca comună Monor, a câștigat premiul de 20 cor. în aur pentru disertația: „*Cumoscerea pământului și gunoarea lui*“. Dl Bogdan a mai câștigat încă trei premii de la Asociațiune.

Reuniunea funcționarilor. Consiliul de administrație al reuniunii funcționarilor din Austro-Ungaria a votat și pentru anul școlar 1902/3 un capital de 34.000 corone ca ajutoriu resp. stipendii destinate pentru pruncii membrilor reuniunei, funcționarilor săraci.

Blanchetele de lipsă competenților se capătă gratuit în cancelaria filialei strada „Wiesen“. Nr. 1, etagiul prim. Rugările provădute cu acelușe de lipsă sunt a se așterne la reuniunea noastră cel mult până la 10 Septembrie 1902.

Sibiiu, în 21 Iulie 1902.

Diracțiunea.

Cupeele pentru „nefumători“, prin un ordin al ministrului de comerț edat zilele trecute, sunt cassate pe toate liniile căilor ferate ale statului.

Cea mai prețioasă felicitare. Pe timpul când regele Italiei petrecea în Petersburg ca oște al țarului, în capitala Munte-negrului era nuntă mare. Cumnatul regelui Victor Emanuil, prințul Mirco, fiul principe-lui Nichita, își serba cununia cu Natalia Constantinovici. Din acest prilej regele Italiei și țarul Rusiei i-au trimis din Petersburg următoarea telegramă de felicitare:

„Din prilejul căsătoriei tale îți trimit cele mai căldurose felicitări — Nicolae și Victor Emanuil.“

Dintră câte cadouri și felicitări vor fi primit tinerii însurați, sigur telegrama acésta le e cea mai prețioasă.

Catastrofă pe mare. Se raportăză din Hamburg, că Duminecă n'optea s'au ciocnit două corăbii întră Blanknese și Niesteden. Una a fost frântă pe la mijloc și s'a cufundat în mare împreună cu toți omenii de pe ea. Dintră 185 de inși numai 30 au putut fi salvați.

Ciclon la Calafat. Ziarele din București aduc știri că Vineri pe la 5½ ore după amiază orașul Calafat a fost cercetat de un ciclon uriaș (vifor mare), care a durat cam un pătruriș de oră. În gară ciclonul a răsturnat vagoanele pe linia chemului: 7 din ele cădând, au fost complet distruse. Pe Dunăre șlepurile s'au lovit întră ele, ear' vântul a luat de pe punți vinturătoarele și celelalte accesorii. În grădinile publice pavilionele au fost descoperite și acoperișurile asvirlite în stradă, la distanță de 50 m. Asemenea au fost descoperite mai multe case, coșare, pătule etc. Pagubele sunt enorme: toate firele telegrafice au fost rupte. Correspondența telegrafică se face prin cablul Vidinului. Telegrama care a raportat ministrului de interne despre acest ciclon, a trebuit să facă încunjur prin Bulgaria.

Un fir de grâu. Notariul Kvatsák Nándor din Szerbelemér (Banat) a séménat un fir de grâu din care au răsărit 26 spice. Presupunând că într'un spic se fie 50 fire de grâu, firul séménat de Kvatsák a dat 1300 fire, un rezultat acesta cum nu s'a mai pomenit. Secretariul reuniunii agricole din Banat a recomandat notariului să păstreze aceste fire (grăunțe) și să le samene deosebit, pentru a se constata la timpul seu puterea de productivitate a lor.

Monede din secul XIV. În comuna Medveș (comitatul Timiș) cu ocaziunea săpării unei fântâni lucrătorii au aflat un mare vas de lut, în care erau 422 monede de argint, având toate imprimat pe ele anul 1325. Acum monedele sunt în muzeul Timișorei.

Petrecere în Gurariului. Inteligența română din Gurariului învătă la petrecerea de vară, ce se va arangia Duminecă în 3 August st. n. în locul numit „sub pétra gurguiată“. Inceputul la 2 ore p. m. Venitul curat e destinat pentru scopuri culturale. — La cas de timp nefavorabil petrecerea se va ținé în sala școliei gr. ort. din localitate. Contribuirile sunt benevole, și se vor cuita pe cale ziaristică.

NB. Invitări speciale nu se fac.

Isprava bețivului. Mihail Kőrösi din Tokaj în una din serile trecute mergând acasă turmentat, a răsturnat lampa, de la care s'a aprins casa. Soția și fiica bețivului, cari erau culcate, au îndurat arsuri grave, ear' un băiețel de șapte ani a murit în urma arsurilor.

Băiat dus în vездh. În orășelul Tourcoing (Francia) întră alte producțiuni de circ impresariul anunțase pe o sêră și slobozirea unui balon, cu care ocaziune, înainte de slobozirea balonului un acrobat va face producțiuni la trapezul legat de balon. Până să facă producțiunile, acrobatul și-a pus în balon o fetiță a sa. Deodată s'a escat vifor și vântul a rupt funiile, ear' balonul s'a ridicat în vездh cu fetița cu tot. De sôrtea ei nu se știe până acum nimic.

De la Viena până la Pojon — în apă. Fridrich Groah și Robert Piovaty, mediciști în Viena, au sosit Joi la Pojon, înotând pe Dunăre. Calea de 60 kilometri (cât e de la Viena până la Pojon) tinerii înotători au percurs-o în 6 ore și 24 minute. Apa avea temperatură de 13 grade. După amiază s'au reîntors la Viena cu trenul. În curând vor face cursă de not de la Viena până la Budapesta.

Din Fornădia ni-se scrie cu datul 8 Iulie v: În comuna noastră (Fornădia) în n'optea trecută a fost furtună mare. Fulgerul a trăsmit în casa economului Petru Pêrva. Casa a ars până în fundament, dimpreună cu toate ce au fost în casă. Nici un cuiu n'a putut fi mântuit; i-au ars, și 60 corone, bani de pe o vacă vîndută. Omenii zic că a fost bătaia lui Dzeu pentru fărădelegile cele multe ce le-a făcut numitul, căci e dintră omenii fără credință și fără Dumnezeu; lovituri cam toți cei din casă au căpătat, môrte însă nu s'a întemplat.

Ucis de trăsnet. Trei feciorași din Șarpotoc vędând că vine „vreme grea“ s'au urcat în turnul bisericei și au început să tragă clopotele, ca să abată furtuna. Curentul produs însă de mișcarea clopotelor a atras asupra bisericei un trăsnet, care lovind în turn a ucis pe fiul lui Lazar Pop, ear' ceilalți doi au leșinat. Trăsnetul a aprins și un câprior al coperișului turnului, dar' l'au stîns omenii, cari vędând focul au alergat să l' stângă, împedcând astfel arderea bisericei.

Cărți și reviste.

Luceafărul, revista universitarilor români, Nr. 2 dto. 15 Iulie n. a apărut cu următorul sumariu: Ceva despre dramă, de S. St.; Anno Domini 2202; O lume-ași da (poesie), de Horia; Vis, de Sebastian; Xenia, de Gr.; A casă (poesie), de Octavian; De la cei cari nu mai sunt (scrisori de ale lui Aron Pamnul); Noi n'is a casă (poesie de V. Vlad Delamarina); Vis, ori realitate? de „Othmar“; Despărțirea (poesie) de V. E. M.; și cronică.

„Luceafărul“ apare în Budapesta la 1 și 15 a lunei și costă 10 corone pe an. Redacți-a și administrați-a: VI. strada Vörösmarty Nr. 60 a.)

Candela, revistă bisericească - literară, redactată de prof. Dr. E. Voiutski și cons. Alex. Manastyrski în *Cernăuți*, fascicoul 7 (pe Iulie, anul de esistință XXI) a apărut cu următorul sumariu: Cartea lui Iov, tra-

dusă și esplicată după textul masoretic, de Dr. Octavian Isopescul; „Predici Poporale“ și „Cuvântări poporale“, dare de sémă de prof. Dr. T. Tarnavski; Știri și comunicări de interes bisericesc.

„Candela“ apare odată pe lună în Cernăuți și costă 8 corone pe an. (Adm. și red. în residența arhiepiscopescă).

Raportul V. al școlilor gr-or. române din Lugoj pe anul școl. 1901—1902, elaborat de învățătoriu George Jándrea. (Lugoj, tipografia Hereș). Broșură de 38 pag. 8°, conținând: „Câteva reflexiuni la crescerea fetițelor noastre“, de G. Jándrea; Ordinea esamenelor; Inspectia școlară; Corpul învățătoresc; Conspectul manualelor; Din cronica anului școlar; Clasificarea; Înștiințare pentru anul școlar următor. — Au funcționat 4 învățători definitivi, 2 învățători definitive, 1 inv. provisóră și 1 instructor în lucrul de mână. Religiunea a propus-o directorul administrativ, parochul Mateiu Ignea. Elevi au fost 150, eleve 127 în clasele ordinare, ear' în cursul supletoric 10.

Anuarul școliei comerciale superioare gr-or. române din Brașov pe anul școlar 1901—1902, publicat de directorul Arseniu Vlaicu. Pe estensiune de 204 pagine 8° mare cuprinde: Contabilitatea afacerilor în partițiune (142 pag.), tractat de prof. I. Pricu; și *Date școlare*, din cari estragem următoarele: au funcționat 5 profesori definitivi (întră cari și directorul), 1 suplent, 2 de la școala reală, 1 de la gimnasiu, 1 catechet (ordinar la gimnasiu), 1 prof. de musică și 1 de gimnastică (ordinari la gimnasiu); elevi au fost: 101 (90 ord., 5 privatiști), dintră cari în cursul anului au părăsit școala 6; după religiune au fost: gr-or. 79, gr-cat. 19, luterani 2, rom. cat. 1; după ocupațiunea părinților: agricultori și economi 44, funcționari publici 20, com. și industriași 13, zileri, servitori 13; privatieri și pensionisti 5, funcț. privați 2, ear' 4 din părinți de alte ocupațiuni; după locul nascerii mai mulți au fost din orașul și comitatul Brașov (21+20) și din comitatul Făgăraș (19), din România 5. Au fost clasificați: 14 cu forțe bine, 16 cu bine, 25 cu suficient, 11 cu nesuf. din câte 1 studiu, 11 din câte 2 studii, 11 din câte mai multe studii. Au fost premiați 7. Stipendiați, internisti și ajutatori din alte mijloce au fost 22; scutiți de didactru au fost 28 de did. întreg și 9 de did. jumătate. La esamenele de maturitate din Maiu (scripturistice) și Iunie (verbale) au fost admiși 22 inși, dintră cari le-au făcut cu forțe bine 1, cu bine 2, cu suficient 7; respinși pe un an 4, avisați la esamen de emendare în Septembrie: din 1 studiu (l. română) 1, din câte 2 studii 6, ear' din causă de bolă s'a retras de la esamenul verbal 1.

Anul școl. 1902—1903 se începe la 1 Sept. st. v. În cl. I. se primesc elevi absolvenți de 4 cl. gimnasiale, reale ori civile. Taxa de înscriere e 8 corone, didactrul e 60 corone, alte taxe 6 corone, ear' pentru fondul de pensiune al profesorilor 10 corone.

Din public.*)

Mulțamită publică.

Subscrisul îmi țin de datorință și pe acésta cale a-mi arăta recunoștința și mulțamita acelor buni creștini, cari au binevoit a concurge cu ajutorul lor la procurarea unei cădelnițe de argint de China, a unui disc, și stea — tot argint de China și intraurite, pe séma sftei biserice din Călata-mare, și anume, a dat Simion Cozea Chiriba 10 cor., Maria Crucin I. Teodor 8 cor., Ioan Fodor 4 cor., Flórea Popa I. Dimitrie 4 cor., Ana Bara I. Ioan 2 cor., Maria Popa a I. Petru 1 cor., Ana Bara I. Simion 1 cor., Maxim Calma 5 cor., Petru Sârzea 3 cor., Simion Chârlig 3 cor., Maria Sacalis I. Ioan 2 cor., Sânza Colma a Utu (?) 1 cor., Minea Roșca 1 cor., Maria Todea 1 cor., Sânza Gârbo I. Ilie 30 fil.

Dee bunul Dzeu, ca atari jertfe să servescă și altora în venitoriu de exemplu.

Călata-mare la 3 Iulie 1902.

Gavriil Condor
paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacți-a nu primesc răspunderea.

Nr. 392/1902.

[210] 1—3

Concurs

La școlile centrale gr. or. române din Brașov sunt de ocupat următoarele posturi vacante:

a) la gimnasiu:

1. Un post de profesor pentru catedra de Magiară și Română sau Germană.

b) la școala reală:

2. Un post de profesor suplent pentru Matematică și alt studiu exact.

c) la școala comercială:

3. Un post de profesor pentru limba Magiară și Germană în combinație eventual cu Franceza.

d) la școlile primare:

4. Un post de învățătoriu.

5. Un post de învățător pentru lucrul de mână la fetețe.

Terminul de concurs pentru posturile de sub 1. 2. și 3. e 25 Iulie v. a. c., eară pentru cele de sub 4 și 5 e de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Toți concurenții vor adresa concursurile lor subsemnatei Eforii școlare însoțite de următoarele documente prin cari vor dovedi:

- Că sunt români de religie gr. or.;
- că au purtare bună atât în privința moralității cât și în relațiile lor civile;
- că sunt de constituție fizică firmă și deplin sănătoși;
- revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor noastre bisericești și școlare, precum și regulamentelor, ce sunt și vor fi în vigoare;
- concurenții de sub 1—2 vor documenta calificarea profesională completă conform articolului de lege XXX din 1883, sau întrucât n'ar avea-o se aibă cel puțin examen fundamental din specialitatea lor;
- concurenții de sub 3. vor documenta calificarea conform regulamentului școlilor comerciale superioare din anul 1895;
- concurenții de sub 4 vor documenta, că au depus examen de calificare în învățătorie cu calcul bun, că cunosc limba magiară și germană după recerintă și că posed cunoștințe teoretice și practice din desenul linear, din gimnastică și din grădinarit;
- concurențele de sub 5 vor documenta, că cunosc lucrul de mână femeesc de tot soiul și au calificare științifică și practică conform prescripțiilor legale.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisoriu (prevădută în § 30 al legii de instrucțiune din 1883) salariu anual de cor. 1800.—; ear' de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de cor. 2400.—, cinci cuincenii de câte 200.— cor., bani de cuartir cor. 400.— anual și drept de pensiune conform statutelor în vigoare la școlile noastre; pentru timpul de serviciu ca profesor suplitor cor. 1600.— anual fără alte emolumente.

2. Pentru învățătorii suplent salariu anual de cor. 800.—; pentru cel provisoriu cor. 1000.— anual, ear' începând de la ocuparea definitivă a postului, salariu de cor. 1200.— anual, cinci cuincenii de câte 120.— și bani de cuartir cor. 240.— anual.

3. Pentru instructorii provisorie de lucru de mână salariu anual de cor. 800.— fără alte emolumente.

Brașov, din ședința Eforiei școlare ținută la 2/15 Iulie 1902.

Eforia școlilor centrale române ort. răs. din Brașov.

Vasile Voina,
președinte.

Arsenie Vlaicu,
secretariu.

Nr. 181/1902.

[100] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățătoriu la școala confesională greco-orientală română din Sibiel, protopresbiteratul Seliștei, se scrie prin acesta concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu 600 cor., cuartir în natură eventual relut de cuartir și jumătate din grădina școlară în folosință.

Doritorii a ocupa acest post se-și înainteze cererile lor în termenul indicat, subsemnatului Oficiu protopresbiteral instruite conform prescripțiilor și se se prezintă în vre-o Duminecă sau sâmbătă în numita comună spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericicești.

Seliște, 2 Iulie, 1902.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. al Seliștei în conțelegere cu comitetul parochial din Sibiel.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Arlejtés.

A vezetés alatt álló nagyszabenyi m. kir. állami elmeegőgyintézet részére az 1902/3 évre szükséges 2200 köbméter bükktüzifa, a betegek és alkalmazottak részére 1903. január 1-től—december 31-ig szükséges kenyérzsemlye szállítás, és az intézet összes épületeiben 1903. január 1-től az év végeig, esetleg három egymás után következő évben előforduló lakatos munkákra ezennel pályázatot hirdetek.

A vállalkozni szándékozókat felhívom, hogy magyar nyelven szerkesztett, 1 koronás bélyeggel ellátott és a tűzifára beadandó ajánlat mellé a szállítási érték 5%-át, a kenyérzsemlye szállítására vonatkozó ajánlat mellé 400 koronát, és a lakatos munkákra benyújtandó ajánlat mellé 100 korona bányapénzt csatolva, f. évi augusztus hó 12-én d. e. 10 óráig alólírott helyen nyújtsák be.

Az árlejtési feltételek a „Budapesti Közlöny” idej 165, 166 és 167 számaiban, vagy az intézeti gondnok irodájában megtehatók.

Nagyszabenyben, 1902. évi július hó 16.

A m. kir. állami elmeegőgyintézet igazgatósága.

Nr. 501/1902.

[104] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile confesionale rom. gr. or. din mai jos însemnate comune în protopresbiteratul Ungurașului se scrie concurs cu terminul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

- Dânc, cu salariu anual de 600 cor., din care 270 cor. ajutoriu de la stat, ear' restul parte din fondul de bucate parte din repartitia pe popor și cuartir
- Fizeș-Sânpetru, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitie de la popor.
- Găluia, cu salariu anual de 600 cor., și anume 480 cor. repartitie și restul prin bucate 50 ferdele mari de cucuruz și cuartir.
- Jimborul-mare—Chendremal, cu salariu anual de 600 cor., și anume 200 cor. ajutoriu de la Consistoriu și 400 cor. prin repartitie de la popor în bani și bucate din fondul esistent cuartir și grădina 400 org.
- Miluan, cu salariu anual de 600 cor., și anume 332 cor. prin repartitie și 80 ferdele mari cucuruz, cuartir și grădina școliei.
- Tresnea, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitie de la popor și cuartir.
- Unguraș, cu salariu anual de 600 cor., și anume 200 cor. ajutoriu de la stat, ear' restul prin repartitie, cuartir și grădina școliei.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul susindicat și au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sâmbătă spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a fi cu oscurt poporului.

Fizeș-Sânpetru, în 2/15 Iulie 1902.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Ungurașului în conțelegere cu comitetele parochiale.

Pavel Roșca
protopop.

[108] 2—3

Publicațiune.

Pentru liferarea de:

- Pâne de grâu curat.
- Franzele (jim'e) făcute din făină de grâu curat cu lapte.
- Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
- Carne de vită.
- Carne de vițel.
- Carne de oie.
- Carne de porc, și
- Unsore de porc, toate de prima calitate, pentru alimentarea alor 220—250 elevi de la seminariul archidiececan teol.-ped. gr. or. român „Andreian” din Sibiu, în anul școlar 1902/3.

Doritorii de a reflecta la careva din aceste pozițiuni, se-și înainteze ofertele în scris, provădate cu timbru de 1 coronă, prezentându-le în persoană la subscrisul, până la 10 August st. nou inclusive, unde vor afla mai deaprobe și condițiunile speciale pentru încheierea contractelor, precum și eventuale alte informațiuni. Ofertele netimbrate, precum și cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termin se pot înainta oferte în scris și pentru resturile de mâncare nefolosibile rămase de la mese și culină.

Sibiu, 7/20 Iulie 1902.

N. Vătășan,
profesor, econom semin.

Nr. 813/1902

[99] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Iacobi, protopresbiteratul Agnatei, prin acesta se scrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cota B. pentru întreținerea venitelor preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au se-și subșternă suplicele lor instruite conform normelor în vigoare subscrisului oficiu și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă înainte de alegătorilor pentru a cânta, celebra sau cuvânta.

Noerichiu, în 1 Iulie 1902.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Agnate în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
protopresbiter.

Nagyszabenyi járási főszolgabírótól

6100/2 1902 sz.

Pályázat.

Vesztény községben a jegyzői állás betöltendő lévén, felhivatnak pályázók, miszerint kellően felszerelt kérvényeiket f. é. július hó 31-ig alulírottán adják be.

Illetmények:

- Évi fizetés 800 K.
- Faatalány saját lakás és iroda fűtésére 128 K.
- Utitalány 50 K.
- Világítás 10 K.
- Irnoktartásért 160 K.
- Anyakönyvvezetői tiszteletdíj 200 K.
- Természetbeni lakás és kert.
- Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Kelt Nagy-Szebenben 1902. évi július hó 15. napján.

A járási főszolgabíró:

[106] 2—2

Fabritius.

Nr. 812/1902 prot.

[98] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Agnatei, se publică concurs cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

- Alțina, două posturi fie-care cu câte un salariu de 600 corone, cuartir și lemne de foc.
- Bărghiș, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
- Ghijasa, cu salariu de 600 corone, cuartir și lemne de foc.
- Ighidorul-român, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne.
- Marpod, 600 cor., cuartir și lemne.
- Ruja, cu salariu de 460 corone în bani și folosirea unei șuri și unui grajd în preț de 140 corone, cuartir și lemne.
- Săsăuș, un post pentru I clasă cu salariu de 600 cor., cuartir și grădina.
- Zlagna, cu salariu de 600 corone, cuartir și lemne de foc.

Cei-ce voesc a reflecta la vre-unul din aceste posturi au se se prezenteze în vre-o Duminecă sau sâmbătă în respectiva comună spre a cânta în biserică, deore-ce vor fi datori în cas de a fi aleși a cânta în strană în fie care Duminecă și sâmbătă precum și a conduce cântările nu numai cu elevii obligați a cerceta școala, ci și cu adulții, ear' cererile de concurs instruite conform legilor în vigoare se se așternă în termenul prefipt subsemnatului Oficiu protopresbiteral.

Noerichiu (Ujegyház), în 30 Iunie, 1902.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Agnate, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolae Moldovan,
protopop.

Nr. 342/902.

[89] 2—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna Păuca, protopresbiteratul Mercurei, în firul ordinului consistorial din 15 Ianuarie a. c. Nr. 311, se deschide concurs nou cu termin de 30 de zile de la prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întreținerea venitelor preoțesci de la stat.

Refectanții la acest post își vor înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și se vor prezenta poporului

de acolo în vre-o Duminecă sau sâmbătă, pe lângă prealabila încunoscintare a protopresbiterului tractual.

Seliște la 26 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tracului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

I. Droc
protp.

Nr. 316/902.

[90] 2—3

Concurs

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, prin acesta se scrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

- Banpatac, cu salariu de 600 cor., cuartir în noul edificiu școlar și grădină.
- Bejan-Căinel, cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină.
- Certeșul-de-sus, cu salaru de 600 cor. și cuartir.
- Leșnic, cu salariu de 600 corone cuartir în edificiul școlar și grădină.
- Sânt-Andres, cu salar de 600 cor., cuartir în edificiul școlar și grădină.
- Tâmpa, cu salariu de 600 corone cuartir în edificiul școlii și grădină.
- Uroi-Cărpiniș, cu salariu de 600 cor., și cuartir.
- Vălișora, cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină.

Toți aceia, cari doresc a reflecta la vre-unul dintră acestea posturi, au se-și înainteze cererile sale instruite conform legilor în vigoare în termenul susindicat subscrisului oficiu protopresbiteral și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică din respectiva comună spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiteral al Devei, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Deva, 26 Iunie 1902.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 315/1902

[96] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Albei-Iulii, se publică concurs, cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

- Acmariu, cu salariu de 600 corone, din repartitie, cuartir și lemne.
- Cetea, cu salariu de 600 cor., din repartitie, cuartir în natură și lemne; fiind preferit candidatul, care posedă cunoștințe musicale și cârui pentru înființarea de cor i-se promite remunerațiune deosebită.
- Bucerdea-Vinodă, cu salariu de 600 cor., cuartir în natură și lemne.
- Măgina, cu salariu de 600 cor. din cassa bisericei în rate anticipative, cuartir și lemne.
- Gârbova-de-sus, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne.
- Orda-de-jos, cu salariu de 600 cor., — de la stat 400 cor., din repartitie 200 cor., cuartir și lemne; fiind preferit candidatul, care posedă cunoștințe musicale și cârui, pentru înființarea de cor i-se promite remunerațiune deosebită.
- Meteș, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir în natură și lemne.
- Ampoița, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne.
- Totoiu, cu salariu de 600 cor., dintră cari 200 cor. din lada comună, restul de la popor, cuartir în natură, folosirea grădinei școlare de 400 □ stângini și lemne.
- Păclisa, cu salariu de 600 cor., cuartir în natură și lemne.

Cuincenalele legale se vor computa la toate aceste posturi, numai de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt de 5 ani în respectiva comună.

Cei cari vor ocupa posturile sus însemnate sunt datori a conduce în Dumineci și sâmbători elevii la biserică și a cânta la liturgie.

Concurenții își vor înainteze în termenul indicat cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sâmbătă în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a se face cunoscuți poporului.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetele parochiale.

Alba-Iulia, 25 Iunie 1902.

Ioan Teculescu
protopresbiter.